

**ВЫТОКИ
З УЛАДЗІМІРАМ
СУБАТАМ**

Святло нязгасных зорак

Амаль шэсць дзесяцігоддзя жывуць дружнаю сям'ёю аснежыцкія жывёлаводы — Герой Сацыялістычнай Працы Кацярына Ляснічая і яе муж-ардэнаносец Афет Ляснічы

ПАУВЕКА таму калгас “Аснежыцкі” славіўся на ўсю вялікую краіну вытворчымі дасягненнямі. На жывёлагадоўчай ферме “Аснежыцы”, якою загадваў Афет ЛЯСНІЧЫ, пры ручным дасні сярэднегадавы надой малака ад каровы перавышаў пяць тысяч кілаграмаў. А лідар спаборніцтва Кацярына ЛЯСНІЧАЯ дасягнула сямітысячнага рубяжа і стала Героем Сацыялістычнай Працы.

Ордэнамі Леніна і Кастрычніцкай Рэвалюцыі, медалямі ВДНГ СССР, шматлікімі граматамі і медалямі, ганаровым званнем заслужанага работніка сельскай гаспадаркі адзначаны працоўныя заслугі і яе мужа Афета Ляснічага, які пачынаў пастухом і тры дзесяцігоддзі ўзначальваў перадавую жывёлагадоўчую ферму.

Рашэннем Пінскага райвыканкама муж і жонка Ляснічымі прысвоена званне ганаровых грамадзян Пінскага раёна. Яны і ганаровыя калгаснікі аснежыцкай гаспадаркі. Неаднаразова выбіраліся депутатамі абласнонага і мясцовага Саветаў дэпутатаў. Амаль трыццаць гадоў сямейная пара на заслужаным адпачынку. Слынных ветэранаў працы запрашаюць на ўрачыстасці калектыву, віншуюць са святамі, пры неабходнасці аказваюць дапамогу.

СТРАКАТЫ певень, ускочыўши на Сагароджу, заліўста гарланіў на ўсю вуліцу Аснежыц. Яго крык падхопівалі гарэзы на суседніх падворках. Шумлівія гракі, што виразілісь з выраю, наяспінна рамантавалі свае гнёзды на выскіх дрэвах. Яркія вясновыя проміні зайчыкамі зіхцелі ў шкеле вокаў сялянскіх дамоў. Белага колеру мур, побудаваны амаль паўвека таму на спадчыннай сядзібе Ляснічых, выдзіляўся сирод з шэркіх драбуляных пабудоў. На месцы яго стаяла некалі маленікая хачінка з саламянім дахам, якую прайгнаравалі гітлераўцы ў час вайны. Акупанты займалі больш прыкметныя ваксовые хаты. На падворак Ляснічых ворагі ўрываўся ў пошуках жыўнасці для харчавання.

Пасля вызвалення Аснежыц ад нямецка-фашистскіх захопнікаў мясцовыя мужчыны папоўнілі франтавыя фарміраванні Чырвонай Арміі. Разам з маладымі аднавукоўцамі і Васілем Ляснічымі адправіўся вызваляць ёўропейскія краіны ад фашыстуў. Па дарозе на фронт захвараў на тыф і памёр. Аўдевела Сцепаніда засталася з траймі малымі сынамі. Як і іншыя салдаты ўдовы, вяла хатнюю гаспадарку. На сабе дровы з лесу цягала, з сынамі-падлеткамі сена для каровы нарыхтоўвалі, зямлю абраблялі, бульбу саджали, збажыну сеялі.

На другім канцы вёскі сратою ў бабулі Зосі з ласці месцаў падраставіла Кацярына Белавус, маш якой памерла маладою. Бацька Парфірый прывёў у хату мачыху Ганну з суседніх вёсак Рудавіна. У іх нарадзіліся два сыны, Мікалай і Сымон. І працягнула Кацярыну не забывала бацьку і мачыху.

Справаўлялі ёй прыгожыя абноўкі. Алі жыла дзіўчынка ў бабулі і ад яе пайшла ў першы клас пачатковай школі, што адкрылася ў пасляўнені час. Настаўнік штораніца прыходзіў з Пінска, а каму не ўдавалася дабраца да вёскі, заняткі адмяняліся. Усе чатыры класы былі перапоўнены, за партамі сядзелі вучні розных узростаў. Тры сыны салдаткай удавы Сцепаніды Ляснічай пераросткамі вучыліся пісаць і чытаць. З малых гадоў яны спасцігілі і сялянскую наўку на лузе, у полі, у сваіх гаспадарцы. Цешылі маці сваім уменнем і стараннем.

Ваксавым дзяўчынкам хапала заняткаў. Разам з сябродкамі Кацярынка вязала снапы ў полі, а потым і сама наўчылася сярпом жаць. Пачатковую школу закончы-

ла на выдатна і на гэтым сваю наўку спыніла. У шасцяціццаць гадоў узяла на калгаснай ферме группу дойных кароў, якіх да прызыва на армейскую службу пасвітуў Афет Ляснічы.

Механізацыі на ферме не было. На досвітку пачыналася дойка. Вёдрамі злівалі даяркі малако ў бідоны, і трактарыст адвозіў яго на сепаратар. Жанчыны кармілі і пайлі сваю жывёлу, чысцілі стойлы. Тройчы на дзень даглядалі статак. Кацярына паспявала і да ваксовой моладзі на скокі пад заливістую гармонік у калгасны клуб, што быў за некалькі кілометраў у вэсцы Баяры.

Бабіл гулянкі і калгаснага пастуха Афета Ляснічага, які ўладаў маладую даярку. Праводзіў Кацярыну дамоў у Аснежыцы. На ферме дапамагаў. У канцы зімы пасвітаўся, і родныя дапамаглі сіротам зрабіць вяселле. Вяячаліся ў Варварынскай царкве Пінска. Карову, новую шафу, швейную машынку і аборнуты ў вышыты палатніны ручнік вобраз атрымала няўеста ў пасаг. Ледзьве ўціснула шафу ў нізеньную хатку Ляснічых. У вёсцы будаўся ўжо новыя дамы.

Гаспадарку ўзначаліў былы франтавік і партызан Уладзімір Ралько, які пастаянна наведваўся да жывёлаводу, цікавіўся справамі, прыкмечай старанінамі. Маладога пастуха Афета Ляснічага накіраваў на жывёлагадоўчыя курсы, пасля заканчэння якіх даверылі яму ўзначаліць ферму ў Аснежыцы.

Ад збалансаванага выкарыстання грубых і сакавітых кармоў павялічвалася валаўава вытворчасць малака і мяса. Зайважна ўзнілася прадукцыйнасць жывёлы на аснежыцкай ферме, якую загадваў Афет Вацільевіч. Сирод даярак упэўнена лідъярвалі яго жонка Кацярына Парфір'еўна.

— Яшчэ і не світала, як з мужам прыходзілі ў кароўнік. Ён вельмі дапамагаў, — адзначае Кацярына Ляснічая. — Цяжкі было ў першыя гады працы. Не хапала да вясны кармоў, асабліва сена. Запарвалі салому. Пасля анёлу прыносіла з піларами абрэзкі і збівала клетку для цялятка. У вялікім карыце бруцку секла каровам. Амаль дваццаць гадоў дайла рукамі. Траба ўжо было ісці ў дэкрэт. Я з вечара падала кароў і на грузавой машыне адправілася ў Пінскую радзільню. З першынкам дамоў вярнулася і раніцай была на ферме. Немаўля свякроў і свякі гляд-

■ Маладажоны Кацярына і Афет ЛЯСНІЧЫ пасля вянчання. 1959 г.

зелі. За гады працы на ферме нам з мужам не было кошлі на прызбу прынесці і з аднавіскойцамі пагаманіці. Агарод свякроў палапа. Толькі дом і ферму мы з мужам ведалі. Пайшлі надо высокія. За мною замацавалі большую группу кароў, і іх таксама дайла ўручную. Даглядчыкі на конях прывозілі сена, і мы яго дзялілі на роўныя копкі.

— Так і буракі дзялілі?

— Прывозілі іх у скрыні і высыпалі, а мы вёдрамі і цікашамі адмервалі. Уручную разносілі па кармушках. Кожны бурак ножкамі абчишваўся. Памішканне кожны дзень чысцілі. Віламі нагружалі гной на воз і конімі вывозілі. Сваіх дзвюх кароў амаль што не бачыла. Іх даглядала свякроў, якая праўжыла больш за дзесяніна гадоў. Мы з ёю не разу адна на адну голасу не павысілі.

— А на кароў даводзілася пакрываць? — У кожнай свой нораў. Я их адчувала, і яны мене. Былі такі, што спачатку з'есці кармы ў суседкі, а потым свае. Такім даўдзіліся ланцуг укароўцаў, каб не залязіці ў суседня кармушку.

Бедала, якая кароўка больш любіць

сена, а якая — сакавітую кармы, і дагаджала. Ніколі не накрычала на іх. Як толькі заходзіла ў памяшканне, яны сустракалі мене пранізлівымі позіркамі. На малаке не скупіліся.

— Кацярына Парфір'еўна, а любімая кароў ў вас быў?

— Яны ж, як людзі. Да раҳманых і душа больш ляжала. Але карміла і даглядала ўсіх аднолькава.

Высокія заробкі мы атрымлівалі на ферме і вырашылі пабудаваць новы дом. Стэрэныкі, які яшча да рэвалюцыі склаў з бярвення ў мужчыні дзед, знеслі. З сынамі Васілем і дачкой Валей пайшла на лета жыць да свякроў, а муж са свякроў пе-рабралісць ў хляўчук. Нанялі мясцовых будаўнікоў і з лета змурвалі цагляны дом, брукі склалі і ўсөсень перараблілі. Як маглі даводзілі да ладу сцені і перагородкі. Ад сырэасці куткі за зіму пакрыліся цвіллю. Вырашылі правесці паравое ацяпленне. Усталявалі чыгуны кацёл, запасліся на наступную зіму вуглём. Суха, утульна стала ў дому.

— І на ферме справы ладзіліся, — падхопіла размову Афет Васільевіч. — Стаканамі з пакладзенай кароў

мацаванія за жонка, самі прыходзілі на дойку. Гадавы ўдай да кароў ўсе групе дасягнуў сямі тысяч кілаграмаў малака. Гэта быў высокі паказык у краіне, што яна і атрымала званне Героя Сацыялістычнай Працы.

Такіх жа высокіх надояў дасягнула і даярка з Пінкавіцкай фермы гаспадаркі Таісія Шпакоўская і была ўдастоена Залатай Зоркі Героя.

— Мы ў адзін дзень у Брэсце атрымлівалі дзяржаўную ўзнагароду, — узгадае Кацярына Ляснічая. — Дома чакаў накрыты святочны стол. Віншаваць прыйшлі даяркі з фермы, свякі і суседзі. Свякроў, бацька і мачыха радаваліся майбутнага.

— Афет Васільевіч, і ваша праца ў гаспадарцы ацэніваўся ордэнамі Леніна і Кастрычніцкай Рэвалюцыі.

— На ВДНГ у Маскве мянэ ўзнагародзілі аўтамашынай “Масквіч”, якую уручылі ў Мінску. Калгасны шафрэй Міхаіл Ціханчук прыгнаў яе. У мене не было правоў шафра, і машина стала ў гаражы, пакуль син Васіль не падрэсі і не закончыў вадзіцельскія курсы. Ён пасля вясімігідкі вучыўся на жывёлаводу і зараз працуе ў “Аснежыцкім”.

Унукам перадам ордэны Леніна і Кастрычніцкай Рэвалюцыі, якімі мене дзяржава зіхціла. — Пакожную раницу падхопівалі з думкай, што трэба збірацца на дойку. Дзесяцігоддзімі ў пяць гадзін раницы ў любы час года ўжо на ферме. Калі яшча не было электрычнасці, з ліхтаром хадзіла на дойку. Водаправода таксама не мелі, ваду для кароў уручную жураўлям з калодзежа даставалі.

— Пра нашу ферму шмат пісалі ў газетах, часопісах, гаварылі па радыё і тэлевізіі, — адзначае Афет Васільевіч.

— Кожную раницу падхопівалі з думкай, што трэба збірацца на дойку. Дзесяцігоддзімі ў пяць гадзін раницы ў любы час года ўжо на ферме. Калі яшча не было электрычнасці, з ліхтаром хадзіла на дойку. Водаправода таксама не мелі, ваду для кароў уручную жураўлям з калодзежа даставалі.

— Сын Васіль працягвае вашу справу ў “Аснежыцкім”. А дачка Валентына?

— У школыні гады яна часта бывала на ферме, дапамагала дайца кароў, чысціці памяшканні. Пляжная ручная праца жывёлаводу адштурхнула яе ад калгаса. Працавала ў Пінску. Замуж выйшла і рана аўдадавала. Дзесяці год пакінула гарадскую кватэру і вярнулася ў вёску. Весялай нам стала. Непадалёку ў Аснежыцах жыве сям'я сына Васіля. Нявестка да выхада на пенсію ў калгасным дзіцячым садзіку працавала. Унукам і праўнукамі ненарадуемся.

— Ці ёсьць сярод іх любімчыкі?

— Усе, як пальцы рукі, нам дарагія. У нашай вялікай сям'і ўжо дванаццаць чалавек. На святы збіраемся разам. На Грамніцы сіваківалі 80-годдзе гаспадара і 58-ю гадавіну нашага сумеснага жыцця. Быццам учора стаялі маладымі пад вянцом і для нас гучалі “Многие лета”, якія сталі відавочнымі.

Пінскі раён

Фота аўтара
і з сямейнага архіва
Кацярыны і Афета Ляснічых

захоўваліся кармавыя карніплоды. У жывёлагадоўчых памяшканнях пастаянна падтымлівалася чысцінія. Старшыня Уладзімір Ралько строга кантраляваў падрадак.

Да нас прыезджалі пераймаць вопыт жывёлаводы і спецыялісты з розных рэгіёнаў Беларусі і іншых савецкіх рэспублік. Наведвалі гаспадарку і дзяржаўныя дзеячы. Часта віываў Пётр Міронавіч Машэраў, размаўляў з механізаторамі, жывёлаводамі, спецыялістамі гаспадаркі, цікавіўся і